

ตลาดโรงเกลือ : ศูนย์กลางการค้าชายแดนไทย-กัมพูชา

“ตลาดโรงเกลือ” หรือที่มีชื่อทางการว่า ตลาดชายแดนบ้านคลองลึก เป็นตลาดการค้าชายแดนขนาดใหญ่ที่สุดของประเทศไทย และเป็นแหล่งสร้างรายได้ที่สำคัญของจังหวัดสระแก้ว ดังเห็นได้จากกิจกรรมทางเศรษฐกิจภายในตลาดโรงเกลือซึ่งมีความคึกคัก ด้วยจำนวนนักท่องเที่ยวเกือบ 10,000 คนต่อวัน ทำให้ในแต่ละวันมีปริมาณเงินหมุนเวียนผ่านตลาดโรงเกลือราว 100-200 ล้านบาท จึงนับได้ว่าตลาดโรงเกลือเป็นแหล่งกระตุ้นกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่สำคัญ ซึ่งเกื้อหนุนให้การค้า การลงทุน และการท่องเที่ยวของจังหวัดสระแก้วและบริเวณใกล้เคียงขยายตัวสูงขึ้น ด้วยเหตุนี้ทางจังหวัดสระแก้วจึงมีเป้าหมายชัดเจนที่จะพัฒนาตลาดโรงเกลือให้เป็นศูนย์กลางการค้าของภูมิภาคอินโดจีนในอนาคต

ทำไมถึงชื่อ “โรงเกลือ”

ตลาดโรงเกลือตั้งอยู่ที่บ้านคลองลึก ตำบลปไร่ อำเภออรัญประเทศ จังหวัดสระแก้ว เป็นตลาดการค้าชายแดนใกล้ด่านอรัญประเทศติดกับตำบลปอยเปต อำเภอโอวโจวโรว จังหวัดบันเตียเมียนเจย ประเทศกัมพูชา สำหรับชื่อของตลาดโรงเกลือมีที่มา คือเดิมเป็นที่ตั้งของสถานที่ที่ใช้เก็บเกลือ เพื่อนำไปจำหน่ายให้ชาวกัมพูชาใช้สำหรับทำปลาเค็ม แต่ต่อมาเมื่อสถานการณ์ภายในกัมพูชาเริ่มไม่สงบ ทำให้การค้าเกลือระหว่างไทยกับกัมพูชาลดลง โรงเก็บเกลือจึงเลิกไปโดยปริยาย ปัจจุบันภายในตลาดโรงเกลือประกอบด้วยตลาดย่อย ๆ 4 แห่ง ได้แก่ ตลาดโรงเกลือเก่าของ อบจ. ตลาดโกลเด้นเกต (ตลาดเทศบาล 3) ตลาดเดชไทย และตลาดเบญจวรรณ

กิจกรรมทางเศรษฐกิจ

- **การค้าชายสินค้า** ตลาดโรงเกลือเป็นตลาดสินค้ามือสองที่ใหญ่ที่สุดของประเทศไทย สินค้าที่ค้าขายกันส่วนใหญ่กว่าร้อยละ 90 เป็นสินค้าประเภทเสื้อผ้าสำเร็จรูป โดยเฉพาะเสื้อผ้ามือสองที่มีตราสินค้าเป็นที่รู้จักแพร่หลาย ซึ่งมีทั้งเสื้อผ้าที่กัมพูชาได้รับบริจาคจากประเทศพัฒนาแล้ว และเสื้อผ้ามือสองที่นำเข้ามาทางกัมพูชา นอกจากนี้ ยังมีรองเท้าหนัง กระเป๋าถือสตรี เครื่องเสียง ฯลฯ รวมทั้งสินค้าอุปโภคบริโภค เครื่องจักรสาน เครื่องใช้ไฟฟ้าและสินค้าเบ็ดเตล็ดจากจีนและเวียดนาม ตลอดจนสินค้าเกษตรของไทย ทั้งนี้ สินค้ามือสองส่วนใหญ่นำเข้าโดยบริษัทรับซื้อของใช้แล้วในต่างประเทศ ส่งผ่านสิงคโปร์มายังท่าเรือสีหนุวิลล์ (เดิมเรียกว่าท่าเรือกัมปงโสม) ของกัมพูชา และขนส่งต่อมายังไทยผ่านด่านอรัญประเทศ ขณะที่สินค้าบางส่วนมาขึ้นที่ท่าเรือแหลมฉบังและขนส่งต่อมายังตลาดโรงเกลือ จากนั้นจึงกระจายต่อไปยังหลายประเทศในเอเชียและแอฟริกา
- **กิจกรรมทางเศรษฐกิจอื่น ๆ** นอกจากการค้าชายสินค้าและขนถ่ายสินค้าแล้ว บริเวณตลาดโรงเกลือยังมีการรับจ้างซักรีดเสื้อผ้า ทำความสะอาดรองเท้า ซ่อมแซมเสื้อผ้าและรองเท้าก่อนนำไปจำหน่าย รวมทั้งมีการรับจ้างชำแหละปลาในตลาดปลาซึ่งตั้งอยู่ทางด้านหลังของตลาดโรงเกลืออีกด้วย

บทบาทของตลาดโรงเกลือ

การจัดตั้งตลาดโรงเกลือมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ทั้งชาวกัมพูชาและคนไทยในพื้นที่ดังกล่าวมีอาชีพและรายได้จากการขายสินค้าและการรับจ้าง อีกทั้งยังก่อให้เกิดประโยชน์ต่าง ๆ อีกมากมาย อาทิ

- **ช่วยลดปัญหาอาชญากรรมในฝั่งไทย** เนื่องจากกว่าร้อยละ 90 ของผู้ประกอบการและแรงงานบริเวณ ตลาดโรงเกลือเป็นชาวกัมพูชา การที่บุคคลเหล่านี้มีอาชีพและรายได้ช่วยให้มีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น จึงช่วยลดแรงจูงใจในการก่ออาชญากรรมต่าง ๆ ลงได้
- **เป็นช่องทางสร้างรายได้เข้าประเทศ** เนื่องจากการส่งออกสินค้าไทยไปกัมพูชาผ่านด่านอรัญประเทศมีมูลค่ากว่า 10,000 ล้านบาทต่อปี ขณะที่การนำเข้าสินค้าจากกัมพูชามีมูลค่าประมาณ 100 ล้านบาทต่อปี นอกจากนี้รายได้ส่วนหนึ่งของด่านอรัญประเทศได้จากการเก็บภาษีซึ่งมีมูลค่าสูงถึงกว่า 2 ล้านบาทต่อสัปดาห์ โดยเฉพาะภาษีที่เก็บจากสินค้าประเภทเสื้อผ้าสำเร็จรูป
- **เป็นแหล่งระบายสินค้าเกษตรของไทย** นอกจากเป็นแหล่งจำหน่ายสินค้ามือสองแล้ว ตลาดโรงเกลือยังเป็นสถานที่จำหน่ายผลผลิตทางการเกษตรของไทยที่ได้รับความนิยมอีกแห่งหนึ่งด้วย อาทิ ผัก ผลไม้ เนื้อสัตว์ ในแต่ละวันมีชาวกัมพูชาจำนวนมากเดินทางเข้ามาเลือกซื้อสินค้าเกษตรของไทยจากตลาดโรงเกลือคิดเป็นมูลค่าสูงถึงกว่า 1 ล้านบาทไปจำหน่ายในกัมพูชา

แม้ว่าแนวโน้มการค้าชายในตลาดโรงเกลือมีความคึกคักและเติบโตขึ้นเรื่อย ๆ แต่การค้าระหว่างไทยและกัมพูชาผ่านตลาดโรงเกลือยังคงมีปัญหาและอุปสรรคบางประการที่ทำให้การค้าชายชะงักลงในช่วง เนื่องจากการค้าชายแดนที่ด่านอรัญประเทศค่อนข้างมีความอ่อนไหวต่อบัจจัยเสี่ยงต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสถานการณ์ทางการเมืองระหว่างไทยและกัมพูชาเป็นสำคัญ

ส่วนวิเคราะห์เศรษฐกิจ ฝ่ายวิชาการ
มิถุนายน 2548